

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність І 10 Соціальна робота та консультування

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи соціальної реабілітації
Викладач	Сабат Наталія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Контактний телефон викладача	+380986702613
E-mail викладача	nataliia.sabat@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Освітня компонента «Основи соціальної реабілітації» спрямована на формування у студентів системного розуміння теоретичних, методологічних та практичних засад соціальної реабілітації як важливого напрямку соціальної роботи. У курсі розглядаються сутність, принципи, мета та завдання соціальної реабілітації, її місце в системі соціальної підтримки населення. Особлива увага приділяється сучасним підходам до відновлення соціального статусу, адаптації та інтеграції осіб, які зазнали життєвих труднощів унаслідок інвалідності, травм, соціального виключення, воєнних дій тощо.

Студенти знайомляться з видами реабілітації (медичною, психологічною, педагогічною, професійною, соціальною), технологіями та етапами реабілітаційного процесу, вчать розробляти індивідуальні програми соціальної реабілітації, взаємодіяти з мультидисциплінарними командами та оцінювати ефективність втручань.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти набувають компетентностей, необхідних для професійної діяльності у сфері соціальної роботи, уміння застосовувати реабілітаційні технології, підтримувати процес соціальної інтеграції клієнтів і сприяти підвищенню якості їхнього життя.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про теоретичні основи, принципи, зміст, форми та технології соціальної реабілітації, а також розвиток професійних умінь і навичок, необхідних для здійснення реабілітаційної діяльності з різними категоріями клієнтів.

Завдання курсу:

- розкрити сутність, цілі, принципи та основні напрями соціальної реабілітації;
- ознайомити студентів із сучасними підходами, моделями та технологіями соціально-реабілітаційної роботи;
- сформувати знання про структуру, функції та етапи реабілітаційного процесу;
- визначити роль соціального працівника у здійсненні реабілітаційних заходів та роботі мультидисциплінарної команди;
- розвинути вміння діагностувати соціальні проблеми клієнтів, планувати, організовувати та оцінювати ефективність реабілітаційних програм;
- виховати гуманістичне ставлення до осіб, які потребують реабілітації, та усвідомлення соціальної відповідальності фахівця за результати своєї діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності.

ЗК-14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні компетентності:

СК-5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян/сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах.

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання:

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань, в тому числі на етапі раннього втручання.

РН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

РН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

РН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з особами та сім'ями, іншими фахівцями на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів фахової діяльності.

РН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання, в тому числі на етапі раннього втручання.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 / 4
семінарські заняття	18 / 6
самостійна робота	60 / 80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VII	I 10 Соціальна робота та консультування	четвертий	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Реабілітація як соціально-медична проблема.	2	2	10/14
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення соціальної реабілітації. Особливості діяльності соціально-реабілітаційних центрів.	2	2	10/12
Тема 3. Сучасні програми та проєкти соціальної реабілітації.	2/2	2/2	10/12
Тема 4. Основні напрями соціальної реабілітаційної роботи.	2	2/2	10/14
Тема 5. Соціальна реабілітація осіб з обмеженими можливостями.	2	2	10/14
Тема 6. Технології соціальної реабілітації.	2/2	2/2	10/14
ЗАГ.:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Згідно Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 45 балів за поточне оцінювання; 45 балів – за контрольну роботу; 10 балів – за самостійну роботу.
Вимоги до письмових робіт	Виконання письмових завдань, поданих до планів семінарських занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття. Здобувачі вищої освіти виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії).
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх семінарських занять упродовж двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	Залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи).

Академічна доброчесність: Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf> – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти, інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://cnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Під час виконання письмових завдань слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять: Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Зараховуються результати неформальної освіти згідно з кількістю годин та тем, які повинні відображати матеріал семінарських занять. Наприклад,

2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти, зараховуються як одне семінарське заняття з відповідної теми.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

Рекомендовані платформи:

українська освітня платформа [Prometheus](#);

безкоштовна освітня платформа [Khan Academy](#);

українська студія онлайн-освіти [EdEra](#);

онлайн-платформа [Coursera](#).

8. Рекомендована література

Базова

1. Єпіфанов В. Основи реабілітації : підручник. СПО–Геотар-Медіа, 2020. 124 с.
2. Медична і соціальна реабілітація : підручник (ВНЗ I-III р.а.) / В. Б. Самойленко, Н. П. Яковенко, І. О. Петряшев та ін. 2-е вид., переробл. і доповн. Всеукраїнське спеціалізоване вид-во «Медицина». Київ, 2018. 464 с.
3. Медична та соціальна реабілітація : навч. посіб. / за заг. ред. І. Р. Мисули, Л. О. Вакуленко. Тернопіль : ТДМУ, 2005. 402 с.
4. Основи психореабілітації для фахівців з соціальної роботи : навч. посіб. / О. К. Любчук, М. М. Матяш, А. В. Толстоухов, В. Є. Луньов. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2019. 182 с.
5. Реабілітація: права та гарантії, шляхи реалізації / упоряд.: С. Петруша, Л. Байда, В. Назаренко, О. Журбенко, П. Ждан. Київ, 2025. 24 с.
6. Романовська Л. І., Джигун Л. М., Синюк Н. В. Теорія та практика реабілітаційної роботи : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2009. 222 с.
7. Сучасні теорія і практика соціальної реабілітації : монографія / О. В. Чуйко, А. В. Кунцевська, О. М. Тохтамиш та ін. ; за ред. О. В. Чуйко. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 336 с.

Додаткова

8. Гончар І. Роль реабілітаційного потенціалу особистості в ході соціально-психологічної реабілітації. *Актуальні проблеми соціальної роботи: теорія і практика* : колективна монографія / І. В. Албул, О. Д. Балдинюк, О. М. Бойко [та ін.]; за ред. Н. М. Коляди; МОН України, Розробник Гончар І. Г. Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Візаві, 2020. С. 67–75. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/13130>
9. Олійник І. В. Соціальна реабілітація як один із напрямів професійної діяльності фахівця із соціальної роботи. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2021. № 2 (22). С. 59–68.

10. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підручник / за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль : Укрмедкн: ТДМУ, 2018. 371 с.
11. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : навч. посіб. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
12. Реабілітація військовослужбовців в Україні. Загальні проблеми та особливості організації під час воєнного стану. Київ : ВД «Професіонал», 2022. 406 с.
13. Романовська Л. І. Теорія та практика реабілітаційної роботи : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2009. 222 с.
14. Султанова Н. В. Реабілітаційні технології в системі соціально-педагогічної роботи з особливими дітьми: навч.-метод. посіб. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2020. 102 с.
15. Теорія і практика допомоги та реабілітації : підручник / за заг. ред. В. Осьодла. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019. 460 с.

Викладач _____ Наталія САБАТ, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи